

Případ 1

Závěr z vyšetření: Neslyšící dívka, žákyně 4. třídy ZŠ pro sluchově postižené, preferuje komunikaci v českém znakovém jazyce a tato komunikace pro ni bude i do budoucna primární jak v běžném životě, tak při vzdělávání. Mluvená řeč je těžko srozumitelná. V psané češtině se vyskytují časté chyby, s ohledem na omezenou slovní zásobu, potíže s uchováním pojmů v paměti a jejich vybavováním, s častým chybováním v oblasti tvorby pojmů se tímto způsobem komunikace zatím nedaří své myšlenky zprostředkovat. V českém znakovém jazyce tvoří jednoduché věty, převypráví příběh, popíše obrázek (dějový, situační). Znaková zásoba je chudší, neodpovídá věku. Při vyprávění se vyjadřuje nepřesně či překotně. Vede rozhovor, jednoduchým otázkám rozumí. Během vyučování je nutná stálá dopomoc asistentky pedagoga, pracovat samostatně nezvládá. Vzhledem k aktuálnímu výkonu a školnímu prospěchu v předmětu Český a Znakový jazyk doporučujeme **vypracovat v tomto předmětu individuální vzdělávací plán**. Simonu je třeba motivovat k práci a ke čtení, porozumění čtenému textu je jedním z předpokladů úspěšného zapojení se do běžného života a pro komunikaci v intaktní populaci. V tomto předmětu doporučujeme formu **slovního hodnocení**, která umožní Simonu motivovat v další práci. **Při domácí přípravě** dbát na to, aby se domácí úkoly a příprava na školu realizovaly v klidu, v pravidelnou dobu, s dostatečným časem, dodržovat systematickosti a důslednosti. Simona potřebuje **stálý domácí režim**. V domácím prostředí využívat práci se slovníkem, kartičkami (obrázek – znak – písmena), pravidelně, každodenně procvičovat probírané učivo ve škole. Při čtení využívat možnost vizuální opory – obrázek. V gramatice mít neustále k dispozici přehledy učiva a tabulky, které by měly být stejné jako při vyučování ve škole. I v domácím prostředí podporovat komunikaci v českém znakovém jazyce pro budování a dosažení funkční komunikace v rodině.

Případ 2

Dívka s oboustranným postižením sluchu středního stupně, ve věku 4 let. Má indikována sluchadla, která však nenosí pravidelně, jejich přínos v rušném prostředí je třeba sledovat. V klidném a tichém prostředí reaguje dobře i bez sluchadel. Je to milá, usměvavá, zvědavá dívka. Během vyšetření ochotně spolupracuje, pozitivně reaguje na pochvalu a těší se na hru s domečkem pro panenky, který je slíbenou odměnou za splněné úkoly. Mluvené řeči rozumí, aktivně sám mluvenou řeč používá, někdy je však třeba ji k projevu v mluvené řeči podporovat, především v produkci celých vět. Dívka pochází z neslyšící rodiny, resp. z odlišného kulturního a jazykového prostředí (komunity Neslyšících), je tedy třeba zajistit vhodné podmínky pro rozvoj jazykových a komunikačních kompetencí v českém jazyce (především rozvoj obsahové a gramatické stránky českého jazyka). Dále je třeba podporovat rozvoj zvukové stránky českého jazyka, který je zajišťován v rámci pravidelné individuální logopedické intervence. V tomto je třeba nadále pokračovat. V kolektivu dětí a v rušném prostředí jsou zřejmé přeslechy, neporozumění zadávanému úkolu či slovnímu sdělení, často sleduje reakce ostatních dětí a na pokyny pedagogů reaguje se zpožděním. Potíže se mohou vyskytovat i u poslechu neznámých slov a porozumění novým pojmům. Toto je třeba zohledňovat jak v domácím prostředí, tak v prostředí mateřské školy. Na základě výše zmíněných skutečností doporučujeme dívku zařadit do 3. stupně podpůrných opatření,

vzdělávat v běžné mateřské škole, dle vypracovaného IVP a za přítomnosti asistenta pedagoga v rozsahu 20 hod. týdně.

Případ 3

Chlapec, ve věku 4 let, se sluchovým postižením a s celkovým opožděním v psychomotorickém a kognitivním vývoji. Sluchová vada kompenzována sluchadly (binaurálně). Jeník je milý, usměvavý chlapec, spíše stydlivý a klidný, v případě pozitivní motivace snaživý. Po celou dobu vyšetření pěkně spolupracoval. Preferuje prozatím neverbální a vizuální způsob komunikace. Vážne porozumění mluvené řeči. Je třeba volit jednoduché pokyny, popř. v situacích, kdy se pokyny opakují, je porozumění úspěšné. Ve složitějších či nových slovních spojeních či pokynech porozumění vážne. Instrukce je třeba zadávat mluvenou řečí vždy se zajištěnou zrakovou oporou, ideálně s podporou znaku ČZJ či alespoň gesta. Chlapce je třeba podporovat k fonaci a artikulaci samohlásek, jednoduchých slabik, popř. slov. Jako vhodný se jeví rozvoj komunikace pomocí fotografií, obrázků, nácvik globálního odezírání, globálního čtení, vedení zážitkového deníku/komunikačního deníku, rozvoj znakové zásoby, zajištění individuální logopedické a surdopedické péče a především pravidelná docházka do mateřské školy (MŠ běžného typu, MŠ pro SP) a práce s Jeníkem v domácím prostředí. Za dobu docházky do mateřské školy je zřejmý pokrok v rozvoji chlapce ve všech oblastech (i přes častou absenci). Nyní je třeba zajistit provázanost a spolupráci mezi rodinou a mateřskými školami, popř. logopedkou, aby bylo vedení rozvoje komunikačních dovedností chlapce jednotné.

Na základě vyšetření doporučujeme zařazení chlapce do 4. stupně podpůrných opatření a nově zařazení do mateřské školy zřízené dle §16 odst. 9, kde by měla být k dispozici odpovídající personální podpora a zajištěna intenzivní surdopedická a logopedická intervence. Na základě výše zmíněných skutečností a na žádost matky doporučujeme chlapce vzdělávat dále i v běžné mateřské škole z důvodu rozvoje komunikace v orální řeči a rozvoje v sociální oblasti (kontakt se slyšícími vrstevníky), dle vypracovaného IVP a za přítomnosti asistenta pedagoga a dále v mateřské škole pro sluchově postižené, kde je zajištěn rozvoj komunikace s podporou českého znakového jazyka, rozvoj sluchové percepce, ILP se zajištěním postupů práce s dětmi s postižením sluchu apod.

Případ 4

Jedná se o chlapce se speciálními vzdělávacími potřebami; s vrozeným těžkým sluchovým postižením, která k naplnění svých vzdělávacích potřeb potřebuje poskytnutí podpůrných opatření, čímž se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání. Komunikuje výhradně českým znakovým jazykem, v kterém je třeba zajistit i další vzdělávání chlapce. Vzhledem k charakteru sluchového postižení není možné využít kompenzačních pomůcek (sluchadel či KI) k rozvoji sluchového vnímání a podpoře rozvoje mluvené řeči akustickou cestou. Pravidelnou logopedickou péčí je podporována v rozvoji orální řeči, za využití speciálních postupů a metod práce (pomocné artikulací znaky, odezírání, hmatové a zrakové vnímání, apod.). V tomto doporučujeme i nadále pokračovat.

Je to velmi bystrý, šikovný, chytrý, milý, usměvavý chlapec. Bez potíží vytrvale spolupracuje a po celou dobu vyšetření se soustředí na zadávané úkoly. Neverbální rozumové schopnosti jsou v pásmu nadprůměru pro děti se sluchovým postižením. Je patrná podnětnost prostředí, ve kterém chlapec vyrůstá, péče rodiny je výborná.

Na základě výše zjištěných skutečností, s ohledem na preferovaný komunikační systém (český znakový jazyk) doporučujeme zařazení chlapce do 4. stupně podpůrných opatření, zahájení povinné školní docházky v Základní škole pro sluchově postižené s využitím bilingválního přístupu. Nadále doporučujeme udržovat kontakty s intaktními vrstevníky, např. v rámci volnočasových aktivit, s cílem rozvíjet komunikační dovednosti a sociální schopnosti chlapce. Dále doporučujeme pokračovat v pravidelné logopedické péči a následné pravidelné procvičování v domácím prostředí.